

Terapia bólu ostrego i przewlekłego

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Położnictwo
Dyscyplina wiodąca	nauki o zdrowiu
Profil studiów	praktyczny
Poziom kształcenia	II stopnia
Forma studiów	niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	zaliczenie z oceną
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. n. med. i n. o zdr. Grażyna Bączek
Koordinator przedmiotu	dr med. i n. o zdr. Sylwia Rychlewicz sek_nzg@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	dr med. i n. o zdr. Sylwia Rychlewicz sek_nzg@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr med. i n. o zdr. Sylwia Rychlewicz

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	I rok; semestr 2	Liczba punktów ECTS	5.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			

wykład (W)	20	2
seminarium (S)	16	2
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	10	1

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Zapoznanie studentów z zasadami postępowania i leczenia bólu ostrego i przewlekłego u pacjentów zgodnego z najnowszymi rekomendacjami i zaleceniami.
C2	Przygotowanie studentów do opieki i edukacji chorego podczas terapii bólu ostrego i przewlekłego.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
--	--

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

B.W.6	definicję bólu ostrego i przewlekłego, jego rodzaje, mechanizm i drogi przewodzenia oraz czynniki wpływające na jego odczuwanie
B.W.7	kategorie bólu, metody diagnostyki i monitorowania bólu nowotworowego oraz metody i narzędzia kontroli i oceny odczuwania bólu przez pacjenta
B.W.8	zasady postępowania i leczenia przeciwbólowego zgodnego z najnowszymi rekomendacjami i zaleceniami Polskiego Towarzystwa Badania Bólu
B.W.9	mechanizmy działania leków przeciwbólowych z różnych grup i ich działania uboczne w czasie terapii bólu przewlekłego
B.W.10	niefarmakologiczne metody w terapii bólu
B.W.11	zasady i odrębności w postępowaniu przy terapii przeciwbólowej pacjentów w wieku podeszłym oraz w terminalnej fazie choroby nowotworowej
B.W.12	źródła i metody łagodzenia bólu u noworodka

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

B.U.5	oceniać ból ostry przy zastosowaniu skali jego natężenia dobranej do danej grupy pacjentów
B.U.6	oceniać kliniczne przyczyny zmian w wartościach parametrów życiowych wynikające z odczuwanego bólu i podejmować w tym zakresie działania adekwatne do stanu pacjenta
B.U.7	podawać odpowiednimi drogami leki przeciwbólowe, modyfikując dawkę leku w zależności od stanu pacjenta
B.U.8	stosować odpowiednie metody niefarmakologiczne łagodzenia bólu w zależności od stanu pacjenta
B.U.9	dokumentować procedury realizowane w ramach terapii bólu ostrego i przewlekłego oraz prowadzić kartę leczenia bólu
B.U.12	oceniać poziom sprawności poznawczej pacjenta i natężenia bólu według odpowiedniej skali
B.U.10	oceniać poziom sprawności poznawczej pacjenta i natężenia bólu według odpowiedniej skali
B.U.11	oceniać skuteczność terapii bólu ostrego i przewlekłego
B.U.12	prowadzić edukację pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji w terapii bólu przewlekłego
B.U.13	oceniać nasilenie bólu u noworodka oraz stosować zasady postępowania przeciwbólowego i sedacyjnego na Oddziale Intensywnej Terapii Noworodka

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K.S4.	okazywania troski o bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników;
KS6.	ponoszenia odpowiedzialności za realizowanie świadczeń zdrowotnych;

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład	Definicje bólu. Fizjologia bólu. Mechanizmy powstawania bólu. Anatomia struktur nerwowych odpowiedzialnych za przewodzenie bólu. Patomechanizm bólu ostrego. Patomechanizm bólu przewlekłego.	B.W6., B.W9., B.W10.

Wykład	Farmakoterapia bólu. Nieopioიდowe leki przeciwbólowe. NLPZ. Nieopioიდowe leki przeciwbólowe pozbawione działania przeciwzapalnego. Działania niepożądane nieopioიდowych leków przeciwbólowych (oddziaływanie na układ pokarmowy, na układ sercowo-naczyniowy, oddziaływanie na hemostazę i układ krwiotwórczy, oddziaływanie na nerki, oddziaływanie na układ oddechowy, na OUN, działanie hepatotoksyczne, oddziaływanie na płód.	B.W9., B.U7.
Wykład	Farmakoterapia bólu. Opioidy. Mechanizm działania. Metody dobierania dawki i zamiany jednego opioidu na drugi. Omówienie poszczególnych opioიდów	B.W9., B.U7.
Wykład	Farmakoterapia bólu. Koanalgetyki. Leki przeciwdepresyjne. Leki miejscowo – znieczulające. Glikokortykosteroidy. Antagoniści receptora NMDA. Leki rozkurczowe. Bezpieczeństwo farmakoterapii bólu. Czynniki mające wpływ na wybór leczenia. Grupy pacjentów wymagające szczególnej uwagi. Leczenie bólu u pacjentów w wieku podeszłym. Leczenie bólu u pacjentów ze schorzeniami przewodu pokarmowego. Leczenie bólu u pacjentów z niewydolnością wątroby i nerek. Leczenie bólu u pacjentów ze schorzeniami układu sercowo-naczyniowego. Leczenie bólu u pacjentów ze współistniejącą depresją.	B.W7, B.W8., B.W9, B.W.11, B.U7, B.U8, B.U9, B.U10, B.U11
Wykład	Specyfika leczenia bólu u dzieci. Ocena bólu u dzieci bez kontaktu werbalnego. Różnice między dzieckiem a człowiekiem dorosłym. Zasady terapii przeciwbólowej u dzieci. Postępowanie w bólu ostrym pourazowym i pooperacyjnym. Ból pooperacyjny i incydentalny w terapii domowej. Ból przewlekły i nowotworowy u dzieci. Farmakoterapia bólu u dzieci. Łagodzenie bólu u noworodka.	B.W10, B.W12, B.U5, B.U6, B.U7, B.U11, B.U13
Wykład	Leczenie bólu w ciąży i podczas laktacji. Dobranie leków do rodzaju bólu. Zaplanowanie leczenia w poszczególnych przypadkach klinicznych. Wpływ leków na płód. Przenikanie leków do pokarmu w trakcie laktacji oraz ich wpływ na dziecko w zależności od wieku.	B.W8, B.W10, B.U5, B.U6, B.U7, B.U8,
Seminarium	Ból ostry pooperacyjny. Mechanizm powstawania. Metody łagodzenia. Farmakoterapia. Metody analgezji regionalnej (analgezja zewnątrzoponowa, analgezja podpajęczynówkowa, blokady ściany brzucha z wykorzystaniem obrazowania ultrasonograficznego). Omówienie „Postępowania w bólu pooperacyjnym 2018” - stanowiska Sekcji Znieczulenia Regionalnego i Terapii Bólu Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Polskiego Towarzystwa Znieczulenia Regionalnego i Leczenia Bólu, Polskiego Towarzystwa Badania Bólu oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii.	B.U5, B.U6, B.U7, B.U9, B.U10, B.U11, B.W6, B.W8. K.S4., K.S6.
Seminarium	Bóle miednicy mniejszej i kroczu u kobiet. Definicja. Epidemiologia. Patomechanizm. Czynniki ryzyka. Przyczyny zespołu bólowego miednicy mniejszej. Zespół drażliwego jelita. Zapalenie pęcherza moczowego. Zapalenie miednicy mniejszej. Zrosty. Zespół przekrwienia miednicy. Ból mięśniowo-powięziowy. Wulwodynia. Neuralgia nerwu sromowego. Metody leczenia bólu w zespole bólowym miednicy mniejszej. Metody farmakologiczne. Metody inwazyjne. Inne metody leczenia. Ból w endometriozie. Definicja. Lokalizacja endometriozy. Epidemiologia i objawy endometriozy. Patomechanizm bólu w endometriozie. Metody leczenia. Metody chirurgiczne. Metody farmakologiczne.	B.U5, B.U6, B.U7, B.U8, B.U9, B.U10., B.U11., B.U12., B.W6, B.W10., K.S4., K.S6.
Seminarium	Ból nowotworowy. Diagnostyka i ocena bólu nowotworowego. Leczenie bólu nowotworowego. Drabina analgetyczna. Metody inwazyjne i niefarmakologiczne. Leczenie bólu przebijającego. Półpasiec i neuralgia popółpaścowa. Półpasiec: Patomechanizm.	B.U6, B.U7, B.U9., B.U8., B.U10., B.U11., B.U12., B.W7, B.W9., B.W11., K.S4., K.S6.

	Epidemiologia. Lokalizacja. Objawy. Leczenie. Neuralgia popółpaścowa: Definicja, objawy, patomechanizm, epidemiologia. Czynniki ryzyka. Profilaktyka. Metody leczenia. Przewlekły ból nienowotworowy u dorosłych. Definicje. Tworzenie planu leczenia. Terapie niefarmakologiczne. Leczenie farmakologiczne. Monitorowanie skuteczności terapii.	
Seminarium	Ból porodowy. Mechanizm powstawania. Metody łagodzenia. Farmakoterapia. Metody analgezji regionalnej (analgezja zewnątrzoponowa, analgezja podpajęczynówkowa). Omówienie ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie standardów postępowania medycznego w łagodzeniu bólu porodowego. Leczenie przeciwbólowe u noworodków.	B.U5., B.U6., B.U7., B.U8., B.U9., B.U10., B.U11., B.U13., B.W6., B.W10., B.W12., K.S4., K.S6.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

- Kruszyński Z. Anestezjologia i intensywna terapia położnicza. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2021.
- Weinert M, Kubler A. (red.wyd. pol.) Crash Course Anestezjologia. Edra Urban & Partner, Wrocław 2021.
- Rekomendacje i zaleceniami Polskiego Towarzystwa Badania Bólu.

Uzupełniająca

- Woroń J, Malec-Milewska A. Kompendium leczenia bólu wydanie III. Medical Education, 2017.
- Krajnik M, Malec-Milewska M, Wordliczek J. Chory na nowotwór kompendium leczenia bólu. Medical Education, 2014.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.W6. – B.W12.	Test	Uzyskanie z testu 60 i więcej procent
B.U5. – B.U13.	Realizacja zleconego zadania	Przygotowanie projektu zgodnie z kryteriami
K.S4., K.S6.	Obserwacja	Czynny udział w zajęciach, wykonywaniu zadań

9. INFORMACJE DODATKOWE

Zakład Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej: <http://zdg.wum.edu.pl/>

Warunkiem otrzymania zaliczenia z przedmiotu jest obecność na zajęciach, czynny w nich udział, realizacja zleconego zadania oraz pozytywny wynik z testu (60 i więcej procent).

Uzyskanie zaliczenia z pierwszej lub drugiej poprawki warunkuje zdobycie 60 i więcej procent z testu.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich